СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 20. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 24. січня, 1923. VOL. XXXI. No. 20. Jersey City, N. J., Wednesday, January 24, 1923. THREE CENTS

ЗА ТРИ ТИЖНІ

КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Візьміться сейчас до діла, щоб виконати сей народній обовязок, який на Вас полягає!

Поспішіться, аби до 12-ого лютого с. р. довершити 30,000-ний Фонд!

ЗГОДИЛИСЯ НА ЗАПЛАТУ МАЙНЕРІВ МЯГКОГО УГЛЯ

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Субкомітет конференції представників юній та товариства властителів копалень з так званого центрального вуглевого округа, обнимаючого вуглеві терени в Огайо, Индияні, Илинойс та західній Пенсилвенії, згодився нині на робітничу заплату вуглевих робітників у копаднях мягкого вугля, і предложив повній конференції свою пропозицію.

Змісту нової пропозиції ще не подано до публичного відома, але, як загально догадуються, се буде повторенне обовязуючих тепер постанов. Колиб так було, то й після 1. цвітня копачі мягкого вугля малиби таку саму заплату, яку вони мають мати до сього часу на основі угоди, зробленої кілька місяців тому назад.

Згода в субкомітеті дає надію, що й повна конференція прийме умови субкомітету та що в цвітни в промислі мягкого вугля страйку не буде.

РОБІТНИЧА ЮНІЯ ЗАКУПИЛА ШЕРИ В БАНКУ

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Робітнича юнія зелізничих машиністів закупила значну часть шерів в місцевім банку „Емпайер Траст Ко."

Сей факт потвердив нині публично директор банку Болдвин. Банк належить до богатших банків в Ню Йорку, має коло 60 міліонів долярів маєтку та числить межи своїми директорами таких капіталістичних провідників, як Дю Понта та Чарса Швоба.

ЗРІСТ ЗАНЯТТЯ

ВАШІНГТОН, 22. січня. — Бюро робітничої статистики при департаменті праці подає, що число робітників, занятих в промислах в грудню 1922. року, було о 2 і пів процента більше від числа робітників, занятих в падолисті.

Зате їх робітнича заплата було о 3 процент більша в грудни як в падолисті.

КЛАН МОЖЕ БУТИ ВИНУВАТИЙ ЗА ЗНИКНЕННЄ СВІДКА

БЕСТРОП, Луизіяна, 22. січня. — Нинішна росправа в справі діяльности потайної організації Ку-Клакс-Клена обертілася довкола питання, як пропав 19-літний хлопчина Гаролд Тігестром, котрий мав бути одним з найважнійших свідків прокураторії проти обжалованої організації.

Хлопчина пропав дня 29. грудня м. р., себто в чотири місяці по вбиттю Даниела та Ричардса. Від того часу він написав батькови одно письмо в котрім обіцював, що верне дня 12. січня, однак обіцянки досі не сповнив і більше не писав. Батько, покликаний яко свідок, говорив, що він не знає, де син перебуває, і не знає, чи він в живих. Хлопець бувби важним свідком з того згляду, що він відай стояв в якійсь звязи з експльозією динаміту в озері, наслідком котрої тіла вбитих Ку-Клакс-Кленом мущин виплили на поверхню води. Що хлопець знав щось про сю експльозію, прокураторія догадується на основі пука його ключів, найдених по експльозії над озером.

ЗБОРИ ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Заходом організації „Ліги Американської Єдности" (Амерікен Юниті Ліг) відбулися тут в театрі Сенчюрі великі протестаційні збори проти Ку-Клакс-Клена.

Головний бесідник зборів, письменник Томас Диксон критикував остро потайну організацію яко небеспечну спробу. Бесідника уважали за члена Клена, бо свого часу написав був повість під заголовком „Кленсмен", котру опісля перероблено й виставлено в театрах рухомих образків, а в котрій він представив повстанне, роботу та упадок Клена після Горожанської війни. Клен справді прислав був йому недавно запрошенне приступити в його члени, але бесідник відкинув пропозицію та написав організаторам листа, що, коли вони думають робити з Клена тайну організацію з присягою потайности, з судами, виконавцями вироків, то вони незадовго доведуть до анархії, корупції, тиранії, і будуть мусіти впасти. Бесідник виказував, які гарні люди, після його власного досвіду, впали жертвою злочинних заходів членів Клена. Він остро критикував виступи Ку-Клакс-Клена проти „чужинців", заявляючи, що кромі червоношкірих Індіян всі мешканці Америки є чужинцями, та пятнував відание на Жидів, яке він називав ідіотизмом, яке мусить бути тим більше ганебним, коли воно походить від Христіян, які чейже мусять знати, що й мати Христа, основатель їх рілігії, був по матери Жидом.

Кромі сього промовляло ще богато других бесідників. Президія також прочитала цілий ряд листів від урядників міста, стейту, від конгресменів та сенаторів, одобрюючих кампанію Ліги проти Клена.

ДО ВПР. І ВСЧ. УКРАЇНСЬКОГО ГР.-КАТ. ДУХОВЕНСТВА І ГР.-КАТ. ВІРНИХ В АМЕРИЦІ.

Сл. І. Хр.

Реченець збірки на Фонд Негайної Допомоги добігає до кінця. Остається всего лише кілька тижнів часу. Доси зібрано на сей Фонд трохи більше як половину. Мені здається, що було-б се соромом для американських Українців, колиб сей Фонд не був довершений а навіть перевершений. Сього вимагає наша народня честь і народній обовязок.

Про потребу сього Фонду зайва річ говорити, бо мабуть нема такого між нами, котрий не розумів би наслідків невдачі збірки на сей Фонд. Ся невдача поділала-б пригноблюючо на старий край, який у великій мірі черпав духа з нашого народнього завзяття і жертволюбивости на боротьбу за українську державність.

Я вірю, що і сим разом український загал в Америці сповнить свій обовязок і покажеться так само жертволюбивим, як се було доси, мимо того, що поносить й инші тягарі на народні цілі.

В тій вірі я отсим звертаюся до Впр. і Всч. Духовних Отців та всіх Вірних нашої Діецезії, щоб доложили всіх зусиль, аби до 12-ого лютого с. р. 30-тисячний Фонд був зложений з надвишкою. Памятаймо, що потреба дуже велика, тимто й жертволюбивість мусить бути велика і загальна.

Щоби дати змогу всім гр.-кат. Українцям причинитись до зложення сього Фонду, розпоряджаю отсим, щоби Впр. і Всч. Отці відслужили в церквах дня 28. с. м. або 4. лютого с. р. панахиду по героях, полеглих за волю Рідної Землі, і в часі панахиди зібрали жертви на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви, а кромі того візвали вірних, щоби як найщедрійше сей Фонд підперли.

Дайте і дасться вам!

Зібрані гроші належить посилати на адресу нашої Місії у Вашингтоні.

Нюарк, Н. Дж., 17. січня, 1923.

о. ПОНЯТИШИН
дієц. адміністратор.

МОДЕРНІЗУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ

ВАШІНГТОН, 22. січня. — Секретар Фльоти Денбі появився нині перед комітетом палати послів для справ фльоти та зажадав признання департаментови 6 і пів міліона долярів на відновлення американських военних кораблів після плянів, переведених Англією та Япаном. Він перечив, буцімто відновленне можна вважати поворотом до перегонів в зоруженню.

СТРАЙКАРІ ПІШЛИ ДО ТЮРМИ ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД НАПАСНИКАМИ

ЛИТЕЛ РАК, Арkензо, 22. січня. — Лутер Вайз та Ред Ор, страйкуючі робітники зелізниці Мезуре енд Норд Арекнзо, котрі підчас недавних нападів околичних фармерів зголосилися були до суду та призналися до підпалу зелізничого моста і були засуджені на 7—10 літ вязниці, зізнали нині перед судовим комітетом стейтової леґіслятури, що вони злочину не поповнили, а призналися до нього лишень на те, аби вратуватися перед неминучою смертю зі сторони напасливих фармерів.

АРЕШТ КОМУНІСТА

В Гейвергі, Месечузетс, арештувала стейтова поліція Джана Е. Мерика, властителя робітні для автомобілевих направок, закидуючи йому, що він був учасником динамітового замаху на фабрику черевиків Братів Найпа. Каже поліція, що вона найшла коло його варстату валізку з великою скількостю динаміту.

КЛОПОТИ ЕПАРХІЇ ЗІ СВОЇМ СВЯЩЕННИКОМ

Нюйорська протестантська єпископальна дієцезія має тепер поважний клопіт зі своїм нюйорським провідником Грентом. Два тижні тому назад підчас своєї недільної проповіди сей Грент висказався в такий спосіб, що всі присутні в церкві приняли, що він не приймає божества Христа, як до сього він зобовязаний після правил своєї церкви. Проповідь викликала велику сензацію поза церквою, а всамій церкві немалу констернацію. Послідного тижня епископ церкви завізвав Грента, аби він або відкликав свої слова або зрікся становища в церкві. На се Грент виголосив послідної неділі проповідь, в котрій знов обстоював при своїм, що Христо не був Богом; на доказ своєї думки покликувався на писання апостолів, з котрих на його погляд нібиб виходити, що вони не приписували Христови божеської сили. Присутна в церкві публика надгородила проповідника оплесками. Заряд церкви збирається вивести йому канонічний процес.

СМЕРТЬ В ПОЖАРІ

В місточку Монтвил, що лежить три милі від міста Бунтон, Ню Джерзі, займився в неділю рано дім Алберта Ровмара, і заким пожарна сторожа всила вратувати спячих в ньому людий, двоє з них згоріло. Були се: 11-літна Берта Ровмер та 32-літний слуга Йосиф. Псярич.

Троє тругих людий, ще в час вибуху пожару спали в домі, вийшли з тяжкими попаренями. Їх відставлено до шпиталю, де лікарі кажуть, що вони вийдуть.

ПРАВНИЧЕ РОБІТНИЧЕ БЮРО

Виконавчий комітет Американської федерації Праці повідомив підлеглі собі юнії, що у Вашінґтоні основано правниче робітниче бюро, котре має давати юніям правні поради про справи, належачі в обсяг діяльности робітничих юній.

РАБІН ХОЧЕ ЧИЩЕННЯ БІБЛІЇ

На річній конвенції Жидівський Гербрайських Товариств, що відбувалася недавно в Ню Йорку, виступав др. М. Ренсон, реформований рабин з Олбані, Ню Йорк, заявляючися за вичищеннєм біблії з великої маси „непослідовного та байдужного матеріялу". Він говорив, що якби так Христіяни викинули з Нового Завіта вислови проти Жидів, а Жиди приняли етику Христа, то давна ненависть Христіян та Жидів скінчилабся.

НЕОСТОРОЖНЕ ПІДПАЛЮВАННЄ ОГНЮ ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ

В Методиськім Епископальнім шпитали в Ню Йорку померла в неділю вечером 60-літна старуха Гилька Христіянсен, котра того самого дня рано, підпалювала в кухні огонь, та підливала його нафтою, щоби краще горів. Огонь бухнув великим полумінем та обняв цілу жінку. Її 30-літний син пробував погасити огонь на матері і самий при тім тяжко попікся.

ФЛЬОТА ДЛЯ ПАЧКОВАННЯ ГОРІВКИ

Американський прогибіційний уряд обчисляє, що безправною торговлею алькоголю на Атлантійськім Океані займається фльота зі 17 кораблів.

ФРАНЦІЯ ЗАЧИНАЄ УСТУПАТИ ПЕРЕД ЗОРГАНІЗОВАНИМИ РОБІТНИКАМИ В ОКУПОВАНІЙ НІМЕЦЬКІЙ УГЛЕВІЙ ДОЛИНІ РУР

ЕССЕН, Німеччина, 22. січня. — Французька окупаційна влада переконалась уже, що військовою силою її тяжко зломити опір німецького зорганізованого робітництва і зачала перед ним уступати.

Вона тепер зачала відворот. Рішила усунути військову провокацію німецького робітництва, усуваючи демонстративну військову команду і сторожу над копальнями, а навіть паради військових частин перед робітництвом.

Натомісць французька влада хоче вжити до опанования рурської углевої долини цілої армії своїх копальняних знавців. Кажуть, що їдуть туди нові сили з Парижа, Бреста і з долини Саар.

НІМЕЦЬКА ОБОРОННА СИСТЕМА В РУРЩИНІ

ЕССЕН, Німеччина, 22. січня. — Німці установили „німецьку оборонну систему" в Рурщині, яка має метою продовжати боротьбу проти французької окупації при помочі безчинного опору.

УСПІХ НІМЕЦЬКОГО СТРАЙКУ В ДОЛИНІ РУР

ЕССЕН, Німеччина, 22. січня. — Німці завляють, що вони осягнули повний успіх в переведенню загального страйку в долині Рур.

Вони завляють, що страйк обняв усі копальні і зелізниці.

Натомісць Французи кажуть, що страйк був лише частинний, бо ніби і в копальнях і на зелізницях працювала частина робітників.

ПРАЦЮЮТЬ, АЛЕ НЕ РОБЛЯТЬ...

ЕССЕН, Німеччина, 22. січня. — Деякі копальні угля отворено. Робітники ніби працюють, але на ділі жадної роботи нема. Се „система німецької оборони" при помочі безчинного опору.

ФРАНЦІЇ ЩЕ МАЛО ВІЙСКА В ДОЛИНІ РУР

БЕРЛІН, 22. січня. — Сюди доносять з долини Рур, що Франція насилає щораз більше своїх військ в долину Рур.

БРИТАНЦІ ПРОТИ ФРАНЦУСЬКОЇ САМОВОЛІ

ЛОНДОН, 22. січня. — Британська військова влада в Кельн заборонила Французам арештувати Німців без її дозволу.

ФРАНЦУЗИ ЗА... НЕЗАВИСИМОЮ РЕНСЬКО-РУРСЬКОЮ ПРОВІНЦІЄЮ

ПАРИЖ, 22. січня. — Тутешня преса пише, що Французи ведуть аґітацію між Німцями в Надренщині і в Рурщині, аби відділили ті дві країни від Німеччини та проголосили независимість.

Тоді сей „независимий" німецький край був би під економічним і політичним впливом Франції.

БОЙКОТ ФРАНЦУСЬКИХ ВИРОБІВ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 22. січня. — В Німеччині проголошено бойкот на всі французькі вироби. Ніде в ресторанах ані по склепах не можна дістати французьких товарів. Публика накидається на чужинців, котрі жадають французьких продуктів.

БОЛЬШЕВИКИ ГОТОВІ ДО ВІЙНИ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

МОСКВА, столиця Московщини, 22. січня. — Тутешня большевицька преса пише про небезпеку недалекої европейської війни. Вона каже, що дуже скоро може повторитись се, що сталось 1914 року.

Большевицькі лідери кажуть, що большевицький „уряд" буде оберігати „оружну невтральність", поки сусіди не нападуть на його територію.

Польща, кажуть вони, хоче напасти на Україну і Білорусь, тому вони мусять бути готові до оружного відпору проти неї.

НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКА ПРИЯЗНЬ

МОСКВА, столиця Московщини, 16. січня. — З нагоди підписання великодного рапальського договору большевицьким „урядом" України, явився німецький амбасадор фон Цавгер в українському міністерстві закордонних справ у Харкові, тимчасовій столиці України, і висловив своє вдоволенне і вдячність з приводу навязання як найтіснійших зносин між німецькою та українською републикою.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свобода": 493 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За отрломання редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПАМЯТАЙТЕ НА
ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Українські громади в Америці! Бороніть Рідний Край, памятайте на Фонд Негайної Допомоги. Складайте жертви громадно і сейчас, а шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building. Washington, D. C.

ПІДНІЖКИ МОСКВИ Й ВАРШАВСЬКЕ СМІТТЯ.

Большевицькі аґентські ґазети роcписуються широко про наближаючеся визволення Галичини большевицькою Росією. Великі воєводи тих ґазет, що колись знали з рахунковою докладностю кождісінький рух Гінденбурґа на два тижні наперед, нині з такою самою прецизностю ворожать, що незадовго почнеться війна Росії проти Польщі, а вслід за нею визволення Галичини зпід Польщі. Визволення, соціяльне, і, ну, очевидно, й національне.

Такі ворожби шириться серед побаламучених московськими аґентами робітників мимо сього, що кілька літ большевицького панования на Вкраїні показують докладно, як се саме розуміють національне визволення московські большевики; мимо ризького договору, в якому Москалі торгували галицьким народом як худобою; мимо недавного московського договору, після котрого скасовано навіть з імени українську комуністичну партію в Східній Галичині; — словом, мимо фактів, накопичених один за другим, на доказ, що большевицька Москва в своїй політиці супроти України йде слідами історичної царської Москви. Мимо сього, що для Москви Леніна, як для Москви Романових, „України нема, не було й бути не може".

Недавний процес комуністичний у Львові приніс нам ще один замітний факт до сьої справи. Ряд комуністів, польських, жидівських і українських, виступав на процесі з заявами, що комуністична партія не має в своїй програмі відривати Східну Галичину від Польщі. Значить, на думку комуністів, без огляду на те, якої вони віри чи нації, має існувати з одної сторони Польща, а другої Росія. Україна має бути розділена межи сусідів. Яко осібний народ Україна має перестати існувати. Українська нація має стати погноем, на котрому має рости Москва й Польща.

Що українські комуністи додумалися до такої програми, сього нема їм що дивуватися. Се ми предбачували здавна. Хто за охлапи з московського стола зрадив свій народ на користь Москви, тому так самож легко зрадити його за польські охлапи на пожиток Варшаві. Як каже наш народ, привикла собака бігти за возом, побіжить і за саньми.

Та ликування польських і московських комуністів, похоронні виття Москви й Варшави на гріб України за вчасні. Український народ, котрий пережив спільний похід Московщини, Польщі й Туреччини, переживе й похід Московщини й Польщі і стане в ряди свобідних народів як рівний з рівними.

ФАЙТ МІЖ ПРАВОСЛАВНИМИ.

Між православними в Америці ведеться від довшого часу в Америці боротьба. Се боротьба за власть в церкві, боротьба голов православної церкви між собою.

З Росії вернувся архиепископ Платон, котрий привіз з Москви уповаження, і обняв катедру при 97-ій улиці в Ню Йорку та управу православною церквою в Америці. Проти нього виступив епископ Стефан Дзюбай, котрий ще тому кілька літ був угро-руським греко-католицьким священиком, а котрого перед російською революцією іменовано православним епископом. Оба вони кажуть, що є правними господарями православної церкви в Америці і оба мають за собою якусь частину православних священиків. Свій спір передали вони були американському судови, одначе і суд не міг вирішити того, що одна або друга сторона хотіла.

І так боротьба за власть в справославній церкві триває далі. Зверхники, яких є доволі, поділились, священики поділились, а вірні не знають, куди іти, кого слухати, хто головою їх церкви; чи слухати Москви, чи самим ґаздувати.

Сеї деморалізації не було би, якби православну церкву в Америці складали свідомі Москалі, котрі зуміли би розріжнити зерно від полови і перед котрими їх влада не творила би комедій ні процесів. Але так не є. В Америці Москалів майже нема, ані свідомих ані несвідомих; нема жадних. До православної церкви належать несвідомі Українці з Волині, Поділля, Полісся, і Білорусини. Якби вони були свідомі, їх церкви були би українські і білоруські і їх церковна влада була-б такасама. Але так, їх церкви московські, їх влада церковна московська, яка веде боротьбу за власть, а вірні спокійно сьому видовищу приглядаються.

Нема кому сьому зарадити; нема кому пійти між православних Українців і сказати їм, що вони Українці, що їх не обходить Москва і влада, відтам наслана, але Україна і українська церква.

Бо у нас ведеться боротьба Українців проти Українців. Замісць сказати правду несвідомим православним Українцям, у нас говориться неправду свідомим галицьким Українцям. Замісць організувати православних Українців, у нас витрачується дурно сили на розбивання зорганізованих українських греко-католицьких церков.

ВЛАСНИМИ СИЛАМИ.

Богато говоримо і пишемо про це, що та тяжка траґедія, яку приходиться переживати українському народови, навчила вже нас, що в боротьбі о здобутте державної самостійности не треба нам оглядатись на чужосторонну допомогу, не треба орієнтуватися на сильних мира сего, ні на білих ні червоних, а треба числити тільки на свої власні сили. Та орієнтація на віру в свої власні сили входить чимраз сильнійше в широкі маси. Активна боротьба з ворогом в краю розвіяла сумніви і побоювання і додала віри і надії навіть слабодухам. Кождий наш крок вказує, тепер на послідовну, на як найдальшу мету закроєну, плянову боротьбу з Ляхами без огляду на це, чи хто нам допоможе в тій боротьбі, чи ні. Боротьба аж до остаточної побіди — це одинокий наш клич.

В тій визвольній боротьбі, опертій на власні сили, беруть Американські Українці живу участь та дають Правительству і краєви сильну політичну і матеріяльну допомогу. Ходить тепер тільки о це, щоб Американські Українці видержали ту боротьбу, значить, щоби не було прірви в їх політичній і матеріяльній допомозі старому краєви. Іншими словами, щоби та допомога була посслідовна і плянова.

Виходячи з цего становища, треба нам передівсім підперти всіми силами нашу громадянсько-репрезнтативну орґанізацію „Обєднанне українських орґанізацій в Америці", бо на цю нову установу вложив Національний Конґрес у Филаделфії обовязок вести провід в дальшій політичній і матеріяльній допомозі нашому Правительству та Старому Краєви.

Переведенне по всіх місцевостях зарядженої Обєднанием мобілізації американських Українців дня 17-го грудня, 1922, на знак протесту проти ляцьких виборах в Галичині як і громадно переведена з рамени Обєднання заряджена збірка на Рідну Школу, свідчать наглядно, що Обєднанне здобуло собі в скорому часі відповідний авторитет, а також, що істнованне цеї обєднуючої орґанізації являється висловом загальнонародної потреби. Супроти цего треба надіятись, що всі дальші кроки Обєднання стрінуться з боку нашого громадянства з такою самою прихильностю як це було до цего часу.

А маю тут передовсім на думці національний податок. Можна сьміло твердити, що від вислiду цего оподаткования буде залежати дальша акція нашого Правительства за розмах активної боротьби в краю. А це дві найважнійші справи. Їх вагу розуміє кождий. Тому з податком не належить протягати, а допильнувати, щоби оплачували його всі зорганізовані Українці. Жертва то для одиниці мала, а для народньої справи хосен великий.

Обєднанне започаткувало свою діяльність тим, що ввело в житте Фонд Негайної Допомоги, означивши його висоту на 30.000 дол. Національний Конґрес заявився одноголосно за Фондом. Збірка одначе добігає до кінця, а ми не зібрали ще навіть повних дві третини того Фонду. Ми мусимо зібрати його в цілости. Допомога з національного податку прийде доперва за кілька місяців, а за той час не може стати акція нашого Правительства, ні боротьба в краю. А стане і одно і друге, коли не буде фондів. З Фонду Негайної Допомоги буде покрита визвольна акція до того часу, доки не прийде домога з національного податку. Щоби це могло здійснитись, треба тепер всіми силами підперти збірку на Фонд в той спосіб, щоби було зібраних повних 30,000 дол.

Др. Лука Мишуга.

Др. Володимир Сіменович.

В СПРАВІ НАШОЇ ДЕРЖАВНОСТИ.

Що то є Держава?

Слово „Держава", це не абстрактне слово, понятте Держава це живий твір, орґанізм з душею і тілом, нарівні з людським життем. Держава жиє життем збірним своїх горожан. Держава розвивається, росте; або умирає; розкладаєсь рівно як і чоловік. Вік держави залежний від месрти і життя цілого її збірного орґанізму, народу.

Свідомість горожан Держави, їх любов до Держави, їх посвята для Держави дає Державі життє і розвій. Все противне наносить Державі упадок, неміч, розклад, смерть.

Що становить Державу?

Щоби ліпше зрозуміти, що становить Державу, подам на це примір. Представмо собі, що перед нами лежить жмут льняних ниток. Ті нитки не є нічим іншим як купою сплетених волокон... матеріял для ткача на полотно. Нитки віддані в руки умілого ткача, зіткані після правил науки ткацької, уложені відповідно і переткані на варстаті — стануть з рук і з варстату ткача полотном. Те порівнанне мож віднести і до Держави.

Громада — незорганізованих людий, хотяйби і міліонова, не буде нічим іншим як товпою, юрбою людий, мов ті нитки не зіткані. Коли ми тих людий зорганізуємо після загально принятих правил світа; приділимо до певної території, — ті люди стануть державним тілом, „Державою". Як варстат ткацький конечний ткачеви, так і територія, земля, є потрібна народови, щоби стати державою.

Людий незорганізованих ми все будемо звати товпою. Так довго поки громада людий не вибере собі правительства, — не буде серед громади відповідного ладу. Не буде потрібних прав, котрі нормували би житте, добробут і безпеченство свого народу. Так довго нарід з територією своєї землі не може зватись Державою.

На чім полягає основа Держави?

Основа Держави полягає на орґанізації і державній свідомости одиниць сього народу. З хвилею як нарід, який осягне свідомість своєї державности зорганізується, вибере своє правительство, стає він одиницею державною. **Без огляду, чи він вільний, незалежний, чи поневолений, він становить для себе Державу.** І то без огляду, чи це ворогам його, чи кому іншому подобаєсь, чи ні. Поки нарід хоче мати свою державу, жиє нею; поки та свідомість тліє в його души, поки правительство ним вибране функціонує, **поти і істнує його Держава.**

З хвилею як його правительство паде, — упадає і Держава.

Обовязки народу зглядом своєї Держави.

Перше: Нарід мусить, коли хоче зватись державним, піддержувати за всяку ціну своє правительство.

Друге: Нарід мусить співділати зі своїм правительством.

Трете: Нарід мусить задержати в собі свідомість, що він, вразі залежности, хоче бути, стати, незалежним і за се вести боротьбу.

Четверте: Горожани мусять слухати, повинуватися свому правительству.

Пяте: Горожани мусять підпирати своє правительство морально і матеріяльно, а то службою, наукою, радою, силою фізичною, і грішми.

Шесте: Горожани повинні не тільки підпирати і помагати свому правительству, але вони мусять із собою жити в едности; помагати один другому; іти рука вруку зі собою і своїм правительством; і піддержувати себе і правительство на дусі і вірі.

Коли Держава упадає?

Держава упаде:

Перше: Коли не має помочі, допомоги, сили, довіря у своїм народі.

Друге: Коли члени Держави роседняться; стратять самі в собі силу і віру до свого життя, до своеї державности.

Трете: Коли члени народу державного будуть дбати не о загальне добро а о свій власний інтерес, о власну вигоду, о власне своє я, а не о добро Держави і її цілости та її всіх горожан.

Коли Держава кріпшає?

Держава кріпшає відповідно до свідомости, посвяти, едности своїх членів-громадян. Чим свідоміший нарід, чим більше в народі найдеться одиниць до посвяти, чим більше поодиноких родин і членів її сплететься в одно державне тіло, — тим сильнійша стає Держава і тим силнійше стане вона на тривких підвалинах.

Без едности, без звязку, без свідомости, без віри в себе самих, у свою ідею, у своє правительство; без співчуття до своїх обовязків, жадна держава не всилі удержатись.

Чим більша в державі панує едність, чим більша свідомість, пожертвованне на користь загалу, тим кріпшою стає Держава і тим певнійша забезпека її істновання.

Василь Атаманюк.

ТУГИ ГАЛИЧАНИНА НА УКРАЇНІ.

Ой Боже, мій Боже,
Як серденько туже
В далекій чужині по тобі!
І тут Україна,
І там Україна —
Там жив я, мов в раї, — тут в гробі.
І тут рідні люди,
Та-ж мова усюди,
Широкий Дніпро-Словутиця,
А думка несеться,
А серденько рветься
На Буг свій хочби подивиться.
Там кожна хатина,
Садочок, долина,
Такі милі серцю безкраю,
Що не на чужині,
А тут на Вкраїні
Ні на що їх не проміняю.
О, рідна Вкраїно,
Тебе до загину
Люблю і любити я буду,
Своеї-ж Волині
Ні в якій хвилині
Ні з думки, ні з серця не збуду!

ТАКИ ВИПУСТИЛИ НА ВОЛЮ!

В середу, 3. ц. м. о год. 3. попол. судові власти випустили нарешті на волю за кавцією 9 міліонів мп. ось яких „Федаківців": Дмитра Паліїва, Михайла Матчака, Евгена Зиблікевича, Франца Штика і Петра Яремійчука. Всіх вичислених підчас процесу проти Ст. Федака й тов. засуджено на 2 і пів року вязниці кождого (Штика на півтора), але проти цього засуду оборона внесла зажаленнЯ неважности. Судові власти, як звичайно зрештою, виказали надзвичайну й подивугідну свою шляхотність при помочі найріжнійших претекстів дуже формальної натури протягаючи в безконечність випущення вичислених „Федаківців" на волю. На здоровлю всіх увільнених глибокий слід лишило перебування в тюрмі, а в першу чергу денервуюче півторамісячне вижидання з дня на день хвилини увільнення.

Василь Атаманюк.

ТИХО, ТИХО ДНІПРО ПЛЕЩЕ...

Тихо, тихо Дніпро плеще
Об розлогі береги,
Мов боїться і трепеще,
Мов ридає із туги,
Мов гніте його недоля,
Ворог дужий придавив,
А він жаль свій серед поля
Розвиває, серед нив.
І боротись не змагає —
Він втомився в боротьбі,
Хвилечками виграває,
Щось мугиче лиш собі.
Тихо, тихо Дніпро лине,
Дрібні роси сльози ллють,
Чуєш в хвилях плач людини,
Що їй плакать не дають.
Чуєш в хвилях власний голос,
Власні скарги і плачі,
І надломлений мов колос
Гнешся, долю кленучи.
І тебе життя так тисне —
Ти знемігся в боротьбі,
Бо що щастя сонце блисне,
Вихор свисне — не тобі.
І ховаєш своє горе,
Свої жалі і журбу,
І як річка в виру моря
Поринаєш у юрбу.
Тихо, тихо Дніпро плеще
Об розлогі береги,
Ніби журиться, трепеще,
Мов ридає із туги...

ЛЕМКО, ЧЛЕН У. Н. СОЮЗА, ПРО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

(Допис).

На мітингу Братства св. Юрія, від. 160. У. Н. Союза в Джамейка, Н. Й., вніс предсідатель, щоби члени братства не дивились на самолюбів, що то чекають, аби то їм хто приніс готову Україну, а щоби складали жертви і боронили в той спосіб катовану Ляхами Рідну Землю. У відповідь на ті слова член Братства громадянин Іван Парияк сказав слідуюче:

„Браття! Я один межи Вами Лемко, а Ви всі Подоляки. Ви і без мене знаете добре, який обовязок тяжить на нас всіх в тій тяжкій хвилі. Тут нема що богато говорити. Тут треба дати поміч не словами, а ділами. Щоби не тратити богато часу, я даю 20 дол. на Негайну Допомогу і вірю, що кождий з Вас не відхилиться від народного обовязку. Також заявляю, що оподатковую себе місячно і буду підпирати нашу визвольну боротьбу так довго, аж доки не добудемо волю."

Ті слова приняли всі присутні окликами: Слава!

Іван Парияк це одинокий Українець-бизнесмен в Джамейці. Жиє майже виключно з бизнесу у чужинців і не жалує гроша на жадну народню ціль. Коби нам таких бизнесменів більше, то і збірку на Фонд Негайної Допомоги не дреба би так довго тягнути.

Член Від. 160, У. Н. Союза.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ГРОМАДИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ

(Десятий виказ).

Від 1. вересня 1922 до 20. січня 1923).

1.	Detroit (Hamtramck) Mich. 1681.75		
	Detroit, Mich. 1022.75		$2704.50
2.	Cihcago, Ill.		1493.00
3.	New York City		1486.00
4.	Cleveland, O.		1483.00
5.	Philadelphia, Pa.		1236.16
6.	Woonsocket, R. I.		746.50
7.	Newark, N. J.		506.00
8.	Elizabeth, N. J.		455.15
9.	Yonkers, N. Y.		422.00
10.	Chester, Pa.		397.61
11.	Auburn, N. Y.		375.00
12.	Passaic, N. J.		374.45
13.	Ambridge, Pa.		373.53
14.	Jersey City, N. J.		355.50
11.	Auburn, N. Y.		375.00
12.	Passaic, N. J.		374.45
13.	Ambridge, Pa.		373.53
14.	Jersey City, N. J.		355.50
15.	Brooklyn, N. Y.		347.00
16.	Centralia, Pa.		274.00
17.	Minneapolis, Minn.		272.75
18.	Baltimore, Curtis Bay, Md.		259.10
19.	Carnegie, Pa.		256.60
20.	Pittsburgh, Pa.		240.63
21.	Trenton, N. J.		224.00
22.	Allentown, Pa.		216.57
23.	Northampton, Pa.		204.60
24.	Buffalo, N. Y.		196.52
25.	N. S. Pittsburgh, Pa.		174.00
26.	Hazleton, Pa.		150.00
27.	Wilmington, Del.		148.15
28.	Frankford, Pa.		137.00
29.	Rochester, N. Y.		127.50
30.	Syracuse, N. Y.		124.75
31.	Cohoes, N. Y.		118.40
32.	Arnold, Pa.		118.00
33.	Bridgeport, Conn.		110.30
34.	Pittsfield, Mass.		100.95
35.	Milwaukee, Wisc.		100.00
36.	Lancaster, N. Y.		80.25
37.	Boston, Mass.		79.00
38.	Manville, R. I.		79.00
39.	McKees Rocks, Pa.		76.00
40.	Woodlawn, Pa.		72.75
41.	Bethlehem, Pa.		72.00
42.	Ramey, Pa.		65.65
43.	Bridgeport, Pa.		62.00
44.	McAdoo, Pa.		62.00
45.	Rossford, O.		57.00
46.	St. Joseph, Mo.		53.80
47.	Erie, Pa.		53.00
48.	Herkimer, N. Y.		50.00
49.	Little Falls, N. Y.		50.00
50.	Butler, Pa.		48.26
51.	Tams, W. Va.		47.15
52.	Glastonbury, Conn.		46.00
53.	Shamokin, Pa.		45.00
54.	Spring Valley, N. Y.		44.00
55.	Meriden, Conn.		43.00
56.	Yorkville, O.		42.50
57.	Houston, Texas		40.00
58.	Kent, Pa.		40.00
59.	Millville, N. J.		38.50
60.	Gary, Ind.		36.75
61.	Canonsburg, Pa.		35.00
62.	Manchester, N. H.		30.75
63.	Monessen, Pa.		30.67
64.	Powers, W. Va.		30.00
65.	Braddock, Pa.		29.00
66.	Rankin, Pa.		26.50
67.	East St. Louis, Ill.		26.40
68.	Granville, N. Y.		25.00
69.	Olyphant, Pa.		25.00
70.	Racine, Wisc.		25.00
71.	Paterson, N. J.		23.50
72.	Niagara Falls, N. Y.		23.00
73.	Coatesville, Pa.		22.00
74.	New Alexandria, Pa.		22.00
75.	Woodhaven, N. Y.		22.00
76.	Jamaica, L. I., N. Y.		20.00
77.	Toronto, Ont., Canada		20.00
78.	Washington, D. C.		20.00
79.	Stamford, Conn.		17.00
80.	Olean, N. Y.		15.50
81.	Seymour, Conn.		15.25
82.	Gary, W. Va.		15.00
83.	Slickville, Pa.		15.00
84.	Whippany, N. J.		15.00
85.	Youngstown, O.		15.00
86.	Toledo, O.		14.50
87.	Ford City, Pa.		14.00
88.	Desloge, Mo.		12.25
89.	Altoona, Pa.		12.00
90.	Garfield, N. J.		10.50
91.	Westbury, N. Y.		10.50
92.	Bayonne, N. J.		10.00
93.	Burgettstown, Pa.		10.00
94.	Mahanoy Plane, Pa.		10.00
95.	Marblehead, O.		10.00
96.	No. Tonowanda, N. Y.		10.00
97.	Ogdensburg, N. Y.		10.00
98.	Osage, Iowa		10.00
99.	Salisbury Center, N. Y.		10.00
100.	Shenandoah, Pa.		10.00
101.	St. Paul, Minn.		10.00
102.	West Park, O.		10.00
103.	Wheeling, W. Va.		10.00
104.	Worcester, Mass.		10.00
105.	Rome, N. Y.		9.00
106.	Middletown, N. Y.		8.00
107.	Smoke Run, Pa.		8.00
108.	Adams, Mass.		5.00
109.	Addison, Conn.		5.00
110.	Benwood, W. Va.		5.00
111.	Brackenbridge, Pa.		5.00
112.	Bremond, Texas		5.00
113.	Broughton, Pa.		5.00
114.	Caro, Mich.		5.00
115.	Crabtree, Pa.		5.00
116.	Crompton, R. I.		5.00
117.	Decatur, Ill.		5.00
118.	Freehold, N. J.		5.00
119.	Gridley, Calif.		5.00
120.	Holyoke, Mass.		5.00
121.	Hornell, N. Y.		5.00
122.	Koppel, Pa.		5.00
123.	Leechburg, Pa.		5.00
124.	Loomis, N. Y.		5.00
125.	Lyon Falls, N. Y.		5.00
126.	Majestic, Ky.		5.00
127.	Marysville, Pa.		5.00
128.	Minersville, Pa.		5.00
129.	Mishawaka, Ind.		5.00
130.	Plainsboro, N. J.		5.00
131.	Plandome, N. Y.		5.00
132.	Putnam, Conn.		5.00
133.	Watervliet, N. Y.		5.00
134.	Vandergrift, Pa.		5.00
135.	Whipple Barracks, Ariz.		5.00
136.	Wilkes-Barre, Pa.		5.00
137.	Wilton, N. D.		5.00
138.	Winding Gulf, W. Va.		5.00

Українські громади в Америці! Бороніть Рідний Край, памятайте на Фонд Негайної Допомоги. Складайте жертви громадно і сейчас, а шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building,
WASHINGTON, D. C.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БЕРВИК, ПА. Річний мітинг тов. ім. Мих. Грушевського, від. 164 відбувся дня 14. січня, на котрім вибрано отсих нових урядників: В. Ґрещук, предс.; В. Ґелитій, фін. секр.; М. Піціль, рек. секр.; Н. Калинич, кас.; Я. Оричик, надвиратель хорих; І. Джох, прапорник; М. Ґрещук, контрольор. Мітинги відбуваються першої неділі по першім. — М. Піціль, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Дня 14. січня, відбувся річний мітинг бр. св. Стефана від. 221, на котрім вибрано отсей новий уряд: М. Беряк, предс.; Ф. Чорнописький, з. предс.; П. Лучків, рекор. секр.; І. Шпікула, фін. секр.; В. Бабкас.; Д. Фрицин, а. кас.; П. Корінєвський, Т. Кривовяз і І. Шкраба, контрольори; Д. Яремко і Синишин, контрольори хорих; Г. Стефанишин, дверник; І. Ярмула і В. Дубас, хоружи. Слідуючий мітинг відбудеться як звичайно в церковній галі зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів явитись і виповнити свої вкладки з минувщого року. Приймається нових членів без вступного. — М. Беряк, пр. П. Лучків, рек. секр.

ПИТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 2. годині пополудні в неділю, 28. січня в церковній гали під ч. 109 Карсон ул. На порядку нарад важні справи до полагодження. Хто еще не отримав календаря, нехай зголоситься до секр. Неявившийся член заплатить 50 цнт кари, а урядник 1 дол. — П. Павелко, предс.; С. Войтович, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116 повідомляє своїх членів, що слідуючий мітинг відбудеться 28 січня в неділю о 2. годині пополудні в гали Ганчака під ч. 839 С. Брод стр. На порядку дневнім буде справозданне діловодства урядників і вибір нового уряду на 1923 р. Рівночасно з ухвалою, кождий член має припровадити нового члена до Товариства. Будемо принимати нових членів без вступного до У. Н. Союза і до Товариства. Отже користайте з нагоди, щоби не було запізно. — П. Беркита, предс.; Л. Заблоцький, кас.; Ф. Калужняк, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. о. Николая, від. 106 повідомляє, що місячний мітинг відбудеться о годині 1.30 пополудни в неділю, 28. січня в церковній гали при Оклей і Райс стр. На порядку нарад контрольна комісія здасть справозданне за 1922 рік. Кождий член повинен вирівнати свій залеглий довг, бо може бути суспендований. Проситься членів, аби привели своїх знайомих аби вписались до товариства і до У. Н. Союза. Всі члени повинні явитись на мітингу, бо є богато справ до обговорення. Ті члени, котрі посилають своїх дітий платити вкладки, нехай будуть ласка самі прийти. На 1923 рік вибрано отсей новий уряд: М. Петрів, предс.; Н. Гурий, з. предс.; В. Ґриньків, фін. секр.; М. Шаран, рек. секр.; Д. Отаманець, кас.; І. Дацків, І. Дзіваковський і П. Бердій, контрольори.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76 повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 3. годині пополудні в неділю, 28. січня в Українській Школі під ч. 93 Ван Бюрен ул. На порядку нарад є дуже важні справи, котрі конче треба полагодити. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — П. Романишин, предс.; О. Лисак, секр.

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.

(Через „Свободу").

Іван Приступа з Ludlow, Mass. прислав $23.75

Попередно оголошено $214.01

ДОСІ ЗІБРАНО $237.76

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

(З львівської „Свободи"

„Збиранне „русских" земель".

Десятий загально-російський з'їзд совітів, який закінчився в Москві 22. грудня м. р., виніс резолюцію про „обєднання" совітських републик, про повну ліквідацію навіть тих чисто фіктивних ознак незалежности, що їх до тепер посідали складові частини совітської федерації. Ця резолюція являється завершеннем тієї обєднуючої кампанії, яка переводилась керуючою комуністичною партією на зіздах совітів окремих совітських републик. Після резолюцій, винесених згідно вказівкам комуністичних дірігентів на зіздах совітів України, Грузії і Білорусі, відповідна резолюція тепер винесена загально-російським зіздом совітів. Всі підготовчі кроки обєднуючої кампанії таким чином закінчені й зараз лишається лише формальне переведення „сполуки" совітських републик, фіксація його в відповідних актах.

Теперішня постанова зізду совітів Росії не може уважатись чимсь новим й несподіваним. Є вона льоґічним продовженнем тієї лінії, яка була занята провідниками совітської політики від того часу, коли вони прийшло до влади. Не треба забувати, що одним з перших актів большевицької політики, який відноситься ще до грудня 1917 року, було проголошення війни Україні, була спроба придушити оружною рукою змагання українського народу до створення власної державности. На протязі останнього року цей курс в совітській федерації став пануючим й визначаючим цілу політику совітського уряду. Стоїть це в найтіснійшому звязку з новою економічною політикою, яку провадить совітський уряд на протязі останніх півтора роки. Після краху спроб заведення комуністичної господарки в державі совітів, як відомо, проголошений був поворот до капіталізму, всі заходи уряду в обсягу налагодження народнього господарства в останній час зводяться до відновлення капіталістичних господарських форм. Взявши цей курс, совіти мали перед собою єдиний вихід. О скільки розвиток капіталістичного господарства в Росії в довоєнні часи полягав в першій мірі на експльоатації й визиску „окраїн", о стільки цей шлях являється ще більш неминучим тепер, коли властива Росія являється цілком знищеною, коли вона дає дуже малі можливости для нагромадження капіталів, основної предпосилки розвитку капіталістичного ладу. З другого боку провідникам совітської політики ясно, що відновлення капіталістичної господарки не можливо без навязання тіснійших звязків з Заходом, необхідною умовою яких являється для Росії забезпечення доступів до моря. Всі ці причини з неминучістю примусили совітську Росію рішучо стати на ґрунті ліквідації ілюзоричної самостійности окремих совітських републик, до перетворення Росії в єдине централізоване тіло.

Постанова на московському зізді являється лише одним з окремих моментів в тому збиранню Росії, який здійснює совітський уряд. Перед здійсненнем „обєднання" совітських републик була переведена повна ліквідація „самостійности" Далеко - Східної Републики, знищені всякі перегородки між далеко-східною окраїною Росії й Москвою. Конференція по розброєнню, яка організована була по ініціятиві совітів в Москві, згідно проектам совітської диплиоматії мала закріпити вплив Москви на балтійські держави, й мала перетворити їх державну самостійність в повну фікцію. Правда, наміри совітів були розгадані на московській конференції й вона розбилась, не давши бажаних для Москви результатів. Але невдача ця не спиняє совітських політиків, вони тепер висовують новий проект невтралізації Балтійського моря, який по суті має завданнем встановити переважаючий вплив Росії на Балтійському морі. Забезпечивши в наслідок ліквідації Далеко-Східної Републики свій доступ до Тихого океану, ставши твердою ногою в результаті обєднання України і кавказських держав на берегах Чорного моря, Росія тепер змагається до забезпечення панування на Балтійському морі.

Всі ці акти совітської політики звязані одною провідною думкою; вони мають одну спільну мету, всі вони ведуть до „збирання" Росії, до відновлення единої неділимої. І треба признати, що совітські політики мають рацію, що вони заняли правильні позиції, зважаючи на інтереси свойого народу, своєї держави. Бо вряд чи істнують другі шляхи для відродження знищеної й зруйнованої Московщини, як шлях поневолення, визиску і експльоатації „окраїн".

Правда, ця політика совітів знаменує собою визиск, пригнічення й експльотацію всіх недержавних національностей, що входять в склад давної Росії. Ця політика в свойому результаті має привести до ще більшого культурного й економічного занепаду всі недержавні нації, вона пророкує їм цовну руїну.

Але чи може це обходить совітський уряд, який обороняє і репрезентує інтереси російської нації?

ПРО УКРАЇНСЬКУ КНИЖКУ.

(З канадійського „Українського Голосу").

Над входовими дверми одної великої бібліотеки в Греції, є напись: **„Лік для душі".** Хоч як незвичайно може се звучати на перший погляд, однак, зваживши добре, треба признати, що не є се парадокс, а дійсна, щира правда. Бо в дійсности книжка не є тільки ліком, але і необхідним кормом духа, і має таке саме значіннє, як хліб або молоко для тіла. В духовім життю народів, книжки під одним зглядом становлять те саме, що золото у скупаря. Як скупар, повседневні свої здобутки складає до кривки, так кождий нарід зложує своє духове майно до книжок. І дивно, се духове майно не є пропащим добром. Як діяманти не тратять своєї блискучости, так сі духові здобутки не тратять своєї вартости або свіжости. І здаєсь, що дійсна сила, дійсна вартість якогось народу не лежить у матеріяльних здобутках, але у тих вартостях зложених у бібліотеках. Чи моглиб Англійці купити другого Шекспіра, другого Тенисона, ціною половини британської імперії? Яку вартість в монеті представляє Франкова повість Захар Беркут, або Шевченків Кобзар? Чи майно Ракефелера може рівнятись вартости творів Толстоя або Ґетого, Ля Фонтена, аоб Ібзена? Здаєсь, найбільшим нещастем в історії людства було знищеннє александрівської бібліотеки.

Не думаю, що треба богато доказувати, яку вартість становить література в життю народів, бо треба вірити, що пересічний читач знає, які признаки зробили твори Ковляревського або Шашкевича в українськім життю. Чи не книжки й часописи збудили освітний рух в Галичині в послідних десятиліттях?

Та як золота, скупарем заховане в кривку, не приносить нікому найменьшої користи, так найглибші мудрости заховані в книжках і спочиваючі в бібліотеках або книгарнях, не приносять нікому добра. Щоби книжки научали, треба їх читати. Читати і думати.

Коли пишу сі стрічки, думаю над становищем укр. книжки і часописий в Канаді. Коли многі з нас почуваються чужинцями в Канаді, то як мусить почуватись укр. книжка або часопись? Начисляють нас чотириста тисяч в Канаді, але тут мусять вчисляти недихаючих канадійським повітрем, коли книжка в двох-трох тисячах примірників не може розійтись в протягу кількох літ. Припустім, що аж сорок (40) процент знайдесь анальфабетів, то все остаєсь двіста сорок тисяч грамотних. Дальше скажім, що сорок тисяч таки читає щобудь. А де двіста тисяч? Се іронія, але треба признати, що в нас або нема, або як є, то не варто, щоб були. Бо хто. в теперішньому світі числиться з людиною, що не читає не так книжок, але навіть часописий?

З дня на день чуємо нарікання, що укр. книжки є занадто дорогі, щоб їх кождий читав. Хтож сему винен? Чи богато видавництв вже розбогатіло з того? Чи не бачимо, що кожде видавництво, котре є утримуване чисто народним грошем, ледви що животіє. Ми не любимо собі вину признати. Ми також часто кажемо, що в сусідів Англійців і книжки тані і часописи не дорогі. Добре! Але подивімся, як англійська публика читає. Погляньмо, що їх друкарня видасть книжку в кілька-десять тисячах примірників і цілий наклад розійдесь в протягу кількох місяців. Англійські часописи мають тисячі передплатників. А що в нас? Чиж диво, що часописи та книжки дорогі? Чим більше читачів, тим більше книжок та часописий буде друкуватись, і танші вони будуть. Бо дорозше є видрукувати першу тисячу примірників книжки, чи часописі, як слідуючих пять тисяч.

В нас подибується така апатія до книжок та часописий, що треба догадуватись, що вона мабуть ще від панщизняних часів осталась. А се шкодить дуже. Часто бачимо родину, де читати знають всі, але попри календар, буквар, та дещо иншого, книжок більше не подибемо. Часто подибуємо хату, де хотяй родичі не уміють читати, але за те діти знають бодай сяк так, але попри буквар а часом і молитвенник рідко коли можна знайти що иншого до читання. Хотяй одного доляра на таку гарну діточу часопись як „Світ Дитини" виставлоб. А така ґазетка розбудила-б діточу цікавість і тихі зимові вечері не проходили-б безслідно. І родичі скористали-б. Бо що є милійшого для родичів, як добрі, очитані діти. Діти, котрі інтересуються світом і в котрих виринають думки до висших ідеалів! Ті самі родичі, коли-б передплачували яку щиро-народну часопись, то сто кратно скористали-б. А людина, котра читає і думає, не тільки що освідомляється сама, але помагає також окруженню. Громада гордиться розумним, очитаним чоловіком. Такий чоловік помагає народним духовим здобуткам. Він підносить свій нарід в очах чужинців.

Нам варто вже знати, що книжки та часописи не є забаганками, але необхідностями в життю культурнім. Для всіх кляс вони є так важними як сокира для рубача, плуг для рільника або перо для писаря. Варто памятати слова одного мудрця, котрий сказав: **Ліпше є носити старе убранне, а купити нову книжку, як носити порожну голову під новим капелюхом.**

Ів. Данильчук.

„СИРОТИНЕЦЬ" В ПОМОРЯНАХ В ГАЛИЧИНІ

У львівській „Свободі" читаємо: За взаїмним порозуміннням із повітовими орґанізаціями в Зборові піднявся „Сиротинець" в Поморянах поширити опіку над воєнними сиротами на цілий повіт. Дотеперішне занедбання нанесло нашому народови незвичайно великі духові і фізичні втрати, тому що наш повіт є найбільше знищений фронтовими операціями. Беручись до виконання батьківських обовязків супроти сиріт, яких батьки погибли на поли бою, мусимо опертися о сильний фундамент жертвенности і співпраці всего громадянства в повіті. В ціли переведення реєстрації воєнних сиріт відносимося до Впр. Духовенства, щоби спорядило до місяця викази воєнних сиріт із своїх парохій. Попри імя і назвиско, треба подати вік сироти час смерти родичів (а), маєткове відношення, хто опікується, де мешкає, чи ходив (ла) до школи, чи має фахове образовання. „Сиротинець" в Поморянах задумує приняти найбільш потребуючих сиріт, сиротам анальфабетам уладить курс неграмотности, иншим уможливить фахове образування в кравецькій майстерни. На покриття коштів буде переводитися збірки в повіті. В першій мірі відносимося до духовної світської інтеліґенції, щоби оподаткувалася, як також піднялася збірок. Соромом покрили би ми імя Нації, колиб діти Героїв остали анальфабетами, або мусіли йти в сусідські найми.с Викази, жертви і збірки просимо слати до Сестер Служебниць, Пр. Дівин Н. З. в Поморянах з увагою на „Сиротинець".

ЗМІНА МІР В АНГЛІЇ

Доси в кождій части Англії важать і продають збіжже на ріжні ваги. З того бувають спори та заграниця сю трудність відчуває. Від нового року впроваджує закон одностайну одиницю ваги то є 112 фунтів. Купно-продажа висловлені в инших одиницях ваги будуть неважні. До введення метричної системи в Англії ще далеко. Причиною сього є консерватизм і неохота до всякої новини англійського народа. На доказ цього консерватизму наводять факт такий: Недавно приказали міські власти в Лондоні, щоб люде ходили лівими хідниками, а се тому щоби йшли проти возів і трамваїв, які їздять на право, та через се щоби могли охоронитися перед небезпекою. Ніякі прикази не помогли і консервативні Лондонці ходять далі правими хідниками.

П. Франко.

ТАБОР В УРИЧІ.

(З життя українських Пластунів).

Гурток „Вовків" із трудом переходив по нерівній дорозі. За собою віз двоколісну „біду" навантажену шатрами та всяким добром, потрібним для табора. Двох новиків, — що кожен міг пізнати по бракови пластових нашивок на рукавах, — тягнуло з напругою „біду" до гори, третий в поті чола трусився ззаду. На верху біди виднів міжнародній знак із закликом о негайну поміч. Окрім цього задній свистав: S. O. S., розпучливе S. O. S.*) Свист дійшов до вух провідника Федченка і він весело сказав: „Наш табор у „сосі". Числа 2, 3 і 4 на допомогу і зміну!" Названі збігли скоренько з гори і всі шість витягли легко біду на верх невеличкого горбка, звідки вже було видно цілий Борислав. Змінені получилися із гуртком. По дорозі сказав один з них: „Але бо в Федченка голос як у справжнього вістуна". „Новику!" сказав другий, „про провідника так не говориться а впрочім він знає що і як говорить". Зелений новик дещо почервонів і обіцяв собі на другий раз, наперед, заки що скаже, дещо подумати.

„Ми маємо ще десять кільометрів дороги", сказав Федченко, „наша честь наказує пройти її у як найскоршім вигляді. Тепер перейдемо через Борислав. Уважати на крайний порядок. Хоруговці з біди знати, щоби хто не подумав, що наш ковчег тоне".

Число два поспішив усунути хоруговці, зроблені на скору руку з тонкого паперу, бібули і патичків.

Як звичайно в неділю у Бориславі проходжувалося богато видців, що цікаво приглядалися Пластунам. Під кртичними поглядами наробітних гурток у повнім ладі перейшов через Борислав та скрутив на Мразницю. Але коли переходили попри сотківкові токи, стрінули саме перед цукорнею гурток юнаків із спицями в руках. „Але то що за чудо?" гукнув найстарший з ситківкарів.

„Ов таж це гурток наших цуциків", сказав другий, „цікавий чи з них такіж пластуни як і ситківкарі?"

„Але чому вони змобілізувалися? Чи грозить нова війна з більшевиками? Вони певно йдуть боронити Карпатських провалів".

„Е, коли вітчині грозить яка небезпека, то ми тепер не боїмося. Можемо свобідно грати ситківку."

„Так, так стережуть і боронять нас цуцики":

„Надіймося, що будете в ситківку краще грати чим у копаний мяч", процідив крізь зуби Федченко.

„Дзяв дзяв, Цуцик кусає!" зареготалися ситківкарі.

Федченко аж почервонів з досади. Гострі і ущипливі відповіди аж кишіли в нього на язиці, але він проковтнув їх і силою волі призвав на уста пластовий усміх. Двох новиків за ним так і поривалося вибухнути своїми спостереженнями, але Федченко, що відчув їх вибуховість, сказав:

„Ні словечка в рядах!", а коли вийшов поза Борислав і йшли берегом підгірського потока додав у роді пояснення: „не можемо виходити з рядів і відповідати таким зеленюхам як ті хлопчиська, що не вміють нічого. Ми мусіли заховати повагу роя. Коли прийдуть до нас до табора то поговоримо з ними інакше."

„Буде з них чудесний гуляш!" сказав число 3, який мав „ордер цибулі" в доказ своєї куховарської здібности. „Дамо ми їм цуциків! Ото старі пугачі! Захотілося їм кепкувати".

Дорога скругувала на ліво і повела густим лісом. Коріне дерев перепиняло похід. Високо наладована біда хиталася з боку на бік і її треба було з боків піддержувати. Що пів години спинявся гурток на пять хвилин для передишки. Обличча юнаків почервоніли, а серця вдаряли міцнійше і частійше.

„Ну! хлопці! Ще тільки через горбок! Звідти уже тільки рукою подати до Урича".

Перед очима потомлених юнаків розкрилася чудова долинка з руїнами старого замку. Кітловина була окружена чудовим переважно смерековим лісом. Пластуни обіцювали собі обильний грибозбір, купелі в потічку, ловлю риб на вудку і инші розкішні, вимріяні річи. Гурток серед повного ладу розтаборився на затишнім місци, звідки недалеко було до потічка, що спадав до Мрарниці невеличкими веселими каскадами і творив недалеко від табора маленьке плесо.

„А що як би ми поглубили плесо і при цьому скупалися?" піддав гадку цілком зелений Понятишин.

„Ані гадки!" сказав Федченко, „обовязки коло табора передівсім. Поки що мушу привчити вас новиків до усяких трудів. Закладанне табора не для немовлят".

Всі любувалися прегарним місцем для табора, яке завдячували місцевому парохови. Невисокі гори, ліси, потік доставляли богато ріжнородностей для пластових вправ і забав. На руїнах замку положених на височенній скалі можна було вправляти навіть альпейську туристку. Дров до топлення достарчав поблизький ліс, пишної води голодне джерело.

„Чудесне місце сказав число три!"

„Я знав, що вам подобається. Ну берімося до шатер, щоби уставити їх у приписанім часі. Я розложу вогонь при помочи одного запалка. Ти поможеш мені Максимяк, будеш кухарем на два дні".

„На мене черга? Прегарно; не питайте про паштети але дістаньте чудесну юшку і сікане мясо з картоплею. Пальчики пооблизуєте!"

„Чаю давай" сказав один із новиків, „ціле ведро. Я не лиш висох але й висмажився на шкварок".

„То тому що ти тільки недавно почав підготову. Витопимо з тебе лишне сало потім навчишся правильно віддихати; принесино в полотняне відро води та завісь його на двох опертих до себе кінцем кілках! Як стоїть справа з яйцями? Варені на мягко будуть на вечерю смакувати?"

Федченко згодився. Він пішов за дровами, прочі взялися до своїх чергових занять. За пів години стояли три шатра, обкопані рівчиками, місця до спання виложені чатиною та чистенько застелені покривалами, під головами малі пошевочки виложені покищо чистою білизною — а завтра свіжим сіном. Новики за той час виложили огнище, розпалили багаття та завісили на сьому ряд ідунок де небавом весело клекотіла вода. Біду верх дном уложено так, щоби ослоняла ватру від вітру. Поміж шатрами вбито дві жердки та простягнено поміж ними шнурок, на якому мали сохнути ручники та проча білизна. До викінчення табору не хибувало нічого, бо старі пластуни попривязували де треба деревляні гачки на ліхтарні, на одежу, на палиці та викопали оподалік добре ослонений затишок. Всяка вигода враз із замовленою погодою була забезпечена. За першою вечерою застав їх парох Мокрицький, якого були гістьми. Від імени гуртка привитав його Федченко.

„Сідайте, гостеньки, та будьте як дома", сказав свобідно середних літ священик. „Я прийшов до вас на чарку чаю. Я саме вертаю із сіножати а тріскіт ватри і запах диму застрює мені апетит."

Сів серед юнаків і почав оповідати про свої пригоди в Бразилії де нераз приходилося йому цілими тижнями передиратися через праліси, щоби дійти до своїх одновірців. „Пришлю вам трохи картофель, ярини і овочів", сказав на прощанню. „Як бачу, то ви гурток Вовка, ну, в мене дома побачите шкіри бразилійських і наших вовків, перед якими приходилося обороняти. Один з них трохи що не стягнув собі на памятку моєї." Парох показав на передрамени близну. „Ну покищо добраніч і веселих мрій!"

„На вовка," сказав пошепки зелений Новик коли парох віддалився „чи то не Пластун?"

„Найпластунійшин з усіх, яких я бачив", сказав розвідчик. Із цим поглядом погодилися всі.

Помимо втоми перша ніч не була найспокійнійшою. Ніодин незасипляв одночасно з товарищем. Неодного „мягка" чатина добре таки давила в боки. Неодин перекидався з боку на бік частійше як би то було приємно його товаришеви. Федченко побудив їх досвіта запевненнем, що дістануть заняттє, яке принесе їм добре заслужений сон на слідуючу ніч. І додержав слова. При вечері очи таборитів злипалися — мабудь від арабської ґуми або живиці, як казав зелений Новик і всі хотіли кластися хоч на камінь. Але судьба призначила інакше.

Перше зворушеннє захопило таборитів, не довго по заході сонця. Прийшов до них мандрівний монах та привитав чемно:

„Позвольте дітоньки, присістися старому паломникови?"

„Дітоньки" хоч сплячі, були гостеви „дуже раді" та потрактували подорожного кулешею, печеною картоплею, хлібом з маслом і горячим чаєм. Монах, що поспішав до Гошова, оставив їм на памятку образок, вималований на перґаміні.

„Давні властителі Урицького замку, на старість літ приходили до нашої скромної ще тоді обителі, щоби ще завчасу погодитися з Богом, та випросити прощення за бурливе, богате в пригоди життє. Неодин скарб привозили урицькі князі до Гошова тай не одну книжку. Отсей образок походить із молитовника одного з них, який вималював таких образків дуже богато. Декотрі образки підліплені чистим перґаміном".

Монах подякував за гостину і віддалився повільним кроком. Федченко взяв образок з рук числа 4 і почав його пильно оглядати. Краски малюнка були полиняли. Зацікавив його сам перґамін: був дуже грубий. Чи-ж би не був зліплений? Почав його на краях згинати і розгинати, взяв на кінці ножик і вістрем розважив листок. Образок був дійсно зліплений! Це зацікавило його ще більше. Хто зна чи там не укривається який історичний напис? Щось у роді Шекспір Бакон? Або згадка про якийсь похід? Обережно віддирав приліплену картку від образка, помагаючи собі ножиком. Але підліпка була дуже слаба і віддерлася без великого труду. На ній було якесь письмо — якого одначе при слабім блеску вогню годі було прочитати. Прочитав тільки в горі: Р. Б. 1522, я раб божий...

„Дальше не можу, алеж бо то старий документ і хто зна якої вартости", сказав до товаришів.

„Засвічу ліхтарню у шатрі. І так крайня пора кластися спати", сказав зелений Новик.

Пластуни пішли до своїх шатер а Федченко, два новики і один розвідчик пішли до свого шатра. Ватра догасала зівсім і Федченко присипав вуглє попелом.

При світлі ліхтарні відчитаннє писма пішло жвавіще. Було писане староцерковними буквами але Федченко прочитав його цілком плавно:

„Я раб божий Володимир Урицький пишу то в святій обителі Гошова Р. Б. 1522, 2 число януарія. Хто найде і прочитає хай помяне раба божого Володимира. Усе добро перед Татарами, що замку добувають у неприступній з низу печері заховано. З північної башти по шнурі до половини скали спуститися, під скальним виступом отвір. У деревляній скрині..." Тут письмо вривалося але й того було доволі. Зелений Новик, що писав переклад у себе в записнику сказав дріжучим голосом:

„Скарби старих князів".

(Конець буде).

*) Телеграфічний клич о поміч.

ТРЕТИЙ КООПЕРАТИВНИЙ КОНҐРЕС В АМЕРИЦІ

Перший американський Кооперативний Конґрес відбувся в 1918-ім році в Спрінґфілд (Ілинойс), другий в 1920-ім в Синсинеті (Огайо), третий в осени минулого року в Шікаґо. В перших двох конґресах принимали участь усі окремі, в той час ще ніяк не обєднані, кооперативні товариства. Щойно на другім конґресі засновано Кооперативну Лігу як центральну освіту організацію дя кооперативного руху і на послідним зізді в Шікаґо голосувати могли вже тільки представники від тих кооперативних товариств, які є членами Ліґи, хоч зрештою до участи запрошено і всі прочі споживчі кооперативи, робітничі продукцийні спілки, фармерські товариства і зацікавлені кооперацією трейд-юніон. В кінци минулого року до Ліґи належало 289 місцевих товариств з 282.000 членів і шість окружних союзів (Ню Йорку, Клівленд, Шікаґо, Огайо, Мизурі і Північні Стейти). Додати-б, що Кооперативна Ліґа не централізує самої споживчої кооераці, а єсть тільки спільною орґанізацією кооперативних товариств задля кооперативної освіти і пропаґанди.

Кооперативна освіта.

В своїй вступній промові Др. Дж. П. Ворбес, президент ліґи, підкреслив ваґу кооперативного образования. Товариства падають тільки тому, що немає в них людий, які-б заздалегідь придбали собі потрібне знанє і вироблену вже кооперативну техніку. Тому й треба, щоб люде знаючі, досвідні і вишколені в кооперації могли поширити своє знанне і практику посеред загалу кооператорів. Розділивши кошти поміж місцеві товариства та окружні кооперативні союзи, таких людий можнаби настановляти за постійних окружних дорадників, які-б роботом і показом послужити при всякі кооперативнім почині. Окрім того треба засновувати школи для вивчення нових робітників в кооперації. Пройшовши кооперативний курс в школі ученики моглиби дістати практичне вишколенне від вище згаданих коружних дорадників. Кооперативний рух може розвинутись лиш тоді, коли виховає собі провідників і учителів.

На ту саму тему говорив теж Севері Аланна, освітний директор Кооперативного Центрального Ексченджу в Супіріор (Висконсин) котрий одначе заступав думку, що кооперативна освіта мусить бути насамперед поширена серед загалу членів з помічю доброї літератури і лекцій, які, як що лектор вміє добре говорити, звичайно мають ще краший успіх як печатана пропаґанда. Щойно після тої загальної освіти зявляється потреба школи для діяльних робітників кооперативного руху. Школа заснована Кооперативним Ексченджом в Супіріор на протязі чотриох літ дала теоретичне і практичне оким робітникам, які тепер працюють в кооперативнім русі.

Кооперативне законодавство.

Комісією для кооперативного законодавства предложено на конґресі проект закона, який мавби на увазі цілі і завданя кооперативної орґанізації. Теперішні американські закони потребам кооперативного руху не відповідають, так як вони в різних стейтах різні, а взагалі достосовані до пторeб пригалі достосовані до потреб приватного бизнесу. Кооперативні закони повинні: 1. точно означити, що таке справжна кооперативна орґанізація; 2. вимагати від кожного товариства, щоб воно було інкорпороване і таким способом члени мали законну охорону; 3. установляти демократичне правлінне орґанізації: один голос для кожного члена без огляду на число шерів, права ініціятиви, референдум і вікдлику урядників; 4. містити докладні постанови про поділ прибутків; 5. обмежити орґанізацийні витрати і заказати підприемствам по своєму характеру не-кооперативним підшиватися під імя кооперації.

Хліборобська кооперація

В. С. Ленсдон, національний орґанізатор фармерського Освітного і Кооперативного Союза говорив про розвій фармерської кооперації в Кензас і Небрасці. Ріжниця поміж тою ціною, яку дістаю за свої продукти американські фармери, і тою, яку приходиться платити консументам, все більшає і положенне хліборобського населення гіршає з кожним роком. Тепер фармер дістає лиш 20 де ке населенне платить за його продукти. Тому й найважніщою справою для фармерів було зорганізованне спілок для збуту збіжа. Одначе фармери є також консументами і мусять купувати також як і продавати. Врешті, потребують кредиту. І саме різнородні кооперативні орґанізації стараються задовольнити всі ті потреби. В Кенсас є тепер 700 до 800 фармерських кооперативних спілок всякого рода з звиш пятнайцять міліонами долярів інвестованого капіталу. Яких 800 кооператив мають теж фармери в Небрасці. З окрема великий успіх мають фармерські спілки для збуту пшениці; через них фармери продають яких 80,000.000 бушлів на рік і дістають приблизно по 15 центів за бушель більше як дісталиб від приватних перекупнів. Додати-б, що та користь не є наслідком підвисшення цін для консумента, а залишується фармерови через виключенне посередників, які звичайно забирають собі більшу частину зиськів.

Кооперативний кредит.

Про кооперативні банки говорив В. Ф. МкКелеб, перший віце президент і управитель Кооперативного Банку Машиністів в Клівленд. Сей, три роки тому заснований, перший кооперативний банк в Америці мав відразу незвичайний успіх і розпоряджає тепер 10,000,000 долярів капіталу. Між иншим, на протязі послідних літ той банк позичив більш як чверть міліона долярів фармерським кооперативам і принимав участь в акції проти „опен шап". За приміром клівлендського банку недавно засновано подібні кооперативні і робітнии банки в Гемонд (Індіяна), Філаделфії (Пенсилвенія), Сан Бернардіно (Каліфорнія), Бірмінґем (Алабама), Шікаґо і Мінеаполіс.

На конґресі прочитано ще цілій ряд инших рефератів, між иншим про кооперативні доми (Деніел В. Гоун, мейор Милвоки), кооперативне постачування молока (кооператива з Мінеаполіс постарчає його для 30,000 хазяйств), кооперативні ресторани (є їх три в Ню Йорку), кооперативні пекарні, кооперативний розділ вугля, „як виперти конкуренцію", „як орґанізувати окружні союзи", та про всякі питання кооперативної техніки, орґанізації і діловодства.

МУЛЯР.

— Муляре, муляре, у запасці білій,
А що там будуєш? Кому?
— Іди геть! Не встрявай, не мішай нам у ділі,
Ми ставим, ми ставим тюрму.

— Муляре, муляре, а хто серед плачу
У ній коротати-ме дні?
— Не бійся, не ти і не брат твій, богачу,
Вам красти не треба, о ні.

— Муляре, муляре, а хто в безпросвітних
Гітьмах не зазнає в ній сну?
— Хто зна, може й син мій, такийже робітник,
Клясти-ме на долю гірку.

— Муляре, спімне він нас безперечно,
Згадає нераз кленучи.
— Агей! Бережись. Там в низу небезпечно...
Ми знаєм самі все. Мовчи.

Переклав **М. Леліт.**

СОЛОВЕЙ.

„Хто не вгадає? я?
Оце городять небилицю!
Щоб не пізнав я соловя,
Щоб не пізнав цю гарну птицю?...
Як тільки оком наведу,
То й вгадаю, де співака", —
Так дядькові казав небіж, Грицько Підсака.
„Ходімо, я тебе до лісу поведу,
Усякої там птиці є багато.
Та буде сором, пане-брате,
Коли-б ти солови ізразу не пізнав", —
Грицькові дядько одвічав.
І ось вони дійшли до гаю;
По гаєві усякий птах літає,
Щебече хто, хто свище, хто гуде,
Аж округи вуна іде.

Небіж.

Ось-осьде соловей! Який червоногрудий!
А дметься як, — мабуть великий пан!
Уже то не спроста в його такий жупан.

Дядько.

Та годі, годі, Грицьку, буде
Ту погань — снігиря хвалить!
Ця птиця не співа, а як усе щебече,
Вона в гурті як-небудь засвистить;
А більше, голову нохнюпивши між плечі,
Насупившись, сидить.

Небіж.

Так цитьте лишень, ось я зараз угадаю:
Я — вражий син, коли оце не він!
Увесь мов золотий, а крильця чорні має.

Дядько.

Та будеш, Грицьку, вражий син:
Це просто іволга зоветься;
Вона із саду в сад літа,
Та вишні гарно обіда,
То оббива горох, а в співи не вдається.

Небіж.

Так ось коли побачив співака!
Яка мальована та штучна птиця!
Вертиться, джеркотить, по дереву скака —
Оце той соловей!

Дядько.

Це — навісна синиця!...

І довго так небіж дурненький
Між птицями находив солов'я;
А соловей собі сіренький
Над-ним співав, сховавшись між гилля.

Евген Гребінка.

Василь Атаманюк.

ВСЕ ОДНО.

Нарис.

Ганна не могла слухати, як на тапчані квилило її двоє дітий. Монотонним, слабим голосом бреніли вони, як муха що попадеться в павутиння.

— Е-е...

Позакутувані дряним лохміттям, їхні личка розпухлі, посинілі блищали, як пухирі. Очка дитячі не світилися, а блимали, як погасаючий день. Вони дивилися так же байдуже — однаково в холоднупустку хати, як однаково-монотонно скигли їхні голоси.

— Е-е...

Мати сиділа похмуро на лаві і хилилася до долу од того звону, що звенів їй в голові.

— Вже доходять, — думала вона. Попухли, посиніли, голос слабне... Коли-б скоріще поздихали, все одно смерть їм... Не мучились би... Я й сама з голоду повалюсь.

Нагадавши голод, вона проковтнула слину, заломила сухі руки, а потому стала їх зразу гризти, сосати, як хліба.

— Їсти.

Діти, почувши мамин голос, перевели дух і завили знову:

— Їсти. Е-е...

А вона схопилася і стала шукати в горшках, що інеем покрились од морозу, чи не залишилось де кришки.

Скребла пальцями, ножем, але нічого не находила. Горшки були вже гарно вилизані. Тоді гкпнула горшком об землю і кинулася в двері.

— Щоб ви поздихали.

Побігла по селу прохати хліба. Але прохати нівкого було. Всі голодні. В кого ще сьогодні то завтра не буде. Ніхто не дав. Ноги не слухались вже от утоми. Горло хватала икавка.

Надїхала салдатська підвода.

— Підвезіть мене трохи, будь ласка.

— Сідайте.

Як проїжжали біля хати вона хотіла зіскочити до дітий, але роздумала.

— Все одно умруть. А так може люди подбають про їх. А я хоч в місті, може, проживу.

І залишилась на підводі. Але, чим дальше підвода оддалялась їй робилось соромно. Та вона вспокоювала своє сумління:

— Їм же все одно вмерти. А так, хоч я, може виживу, — і котилася на солдатському возі до міста.

А крізь відчинені двері летів за нею монотонций, слабий стон дітей, немов бренькотіння мухи, запутаної в павутинні:

— М-мм...

БОГОСЛУЖЕННЯ В ЖИДІВСЬКІЙ СИНАГОЗІ У ЛЬВОВІ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ПАМЯТИ ПРЕЗИДЕНТА НАРУТОВИЧА

„Хвіля" доносить: В пятницю відбулося в жидівській синаґозі у Львові богослуження для вшанування памяти през. Нарутовіча. В битком набитій святині явилися представники властий м. и. заступник воєводи радн. Шультіє, репрезентант дирекції поліції радн. Крайнер, президент міста Найман і багато старшин в заступництві військових властий. Були теж жидівські сенатори й посли присутні у Львові, президія сіоністичної екзекутиви і представництво кагалу. По відправленю молитв рабін д-р Гутман виголосив проповідь, в якій представив постать убитого президента і висказав глибокий жаль жидівського населення з приводу його смерти.

Майже рівночасно відбувалося заупокійне богослуження в рим. кат. катедрі, на якому були найвищі представники місцевої польської влади м. и. воєвода Грабовскі, директор поліції Райнлендер і и.